List 3. Tečaj LVII.

NOVICE
gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 20. januvarija 1899.

Politiški oddelek.

Vlada in Slovenci.

Mej slovenskimi državnimi poslanci, dasi so zjedinjeni v jednem samem klubu, ne vlada prava sloga. Ne ločijo jih načela, ker v državnem zboru še dolgo ne bo prilike za razpravljavljanje o rečeh, glede katerih mej slovenskimi poslanci ni načelnega jedinstva, ampak loči jih vprašanje o taktiki tako napram vladi, kakor napram desnici. —

Jeden del slovenskih poslancev je mnenja, da je najboljše, zapustiti itak ne preveč trdno ladjo desnico ter proti vladi nastopiti pot opozicije. Ta del utemeljuje svoje mnenje s tem, da se vlada ne ozira na zahteve slovenskega naroda in da poslancem itak ni mogoče, glasovati za nagodbo.

Druga skupina slovenskih poslancev ni tega mnenja, nego zastopa stališče, da naj slovenski poslanci za sedaj na vsak način ostanejo v desnici. Ti poslanci pravijo, — kar je dr. Ferjančič prav jasno razložil na shodu v Škofji Loki — da jedino pametno je, ako ostanejo poslanci v desnici in da napram vladi uravnajo svojo taktiko potem, kakor se vlada izreče o njihovih zahtevah. Ako vlada slovenskih zahtev ne prizna ali če svojih obljub ne izvrši, potem naj slovenski poslanci napram vladi izvajajo konsekvence, a ne da bi se ločili od svojih zaveznikov, dokler so ti ž njimi solidarni.

Nam, ki smo oddaljeni od parlamentarnega bojišča, ne morejo biti razmere mej slovenskimi poslanci in mej vlado ter desnico tako natančno znane, da bi zamogli o taktičnem postopanju naše delegacije izreči določno sodbo. Dozdeva se nam pa, da na noben način ne kaže, kar na kratko podreti desnico in vlado, — ne da bi vedeli, kaj se potem zgodi, kakšna vlada pride na krmilo in kakšna večina se potem sestavi.

Ne bomo slovenskih poslarcev nadlegovali s svojimi nasveti, najmaj glede taktičnih vprašanj. Določitev taktike je v prvi vrsti stvar poslancev, volilci pa naj sodijo poslansko delovanje po uspehih in neuspehih. Z ozirom na to prepuščamo torej slovenski delegaciji, da uravna kakor ve in zna svoje razmerje napram vladi in desnici. Reči pa moramo, da so volilci se naveličali brezuspešnosti dosedanje politike in da pričakujejo, da slovenski poslanci ne bodo glasovali za nagodbo, ako vlada ne izpolni vseh naših zahtev. Svoje zahteve je slovenski narod formuliral na vslovenskem shodu in sme pričakovati, da jih vlada izpolni, ako bodo slovenski poslanci glasovali za nagodbo.

Nekateri slovenski časopisi so se postavili na stališče, da slovenski poslanci na noben način ne morejo glasovati za nagodbo, in zahtevajo sedaj, da naj slovenski poslanci to na slovesen način izreko. S tem nasvetom se mi ne moremo sprijazniti. Nam se marveč dozdeva, da bi slovenski poslanci zamogli glasovati tudi za nagodbo, ako se sicer z vlado zadovoljni. Ako vlada ugodi slovenskim zahtevam, ako izpolni vse postulate, katere so oglasili slovenski poslanci, potem naj slovenski poslanci slobodno glasujejo za rečene predloge, drugače pa ne.

S slovesno izjavo, da slovenski poslanci ne odobravajo nagodbenih predlog, bi prav ničesar ne dosegli. Res je sicer, da najbrž niti ne pride do glasovanja v parlamentu, in res je tudi, da vlada potrebuje parlamentarne zaslombe v toliko, da se zamore sklicavati na to, da je večina parlamenta za nagodbo, in da ta večina le vsled obstrukcije do besede priti ne more. Kdor pa misli, da bi se položaj obrnil v našo korist, ako bi slovenski poslanci s slovesno izjavo pokazali, da vlada nima za nagodbo potrebne večine parlamenta na svoji strani, da bi torej bila nagodba pri glasovanju v palamentu odklonjena, tisti se jako moti. Najbrž bi v tem slučaju vlada odstopila in prišla bi nova vlada, naj si bo kakoršna koli, katera bi poskusila dobiti drugo večino za nagodbo, a če bi je ne dobila, čebi niti s koncesijami Nemcev ne mogla potolažiti,

potembi nagodbo uveljavila izvenparlamentarnim potom in slovenski poslanci bi bili osamljeni.

Za rečeno slovesno izjavo proti nagodbi tudi na noben način ne bode dobiti vseh, v slovanski krščansko narodni zvezi združenih poslancev. Enostranska izjava, katero bi podpiral le jeden del poslancev, pa nima nobenega druzega pomena, kakor da bi nasprotujoči poslanci izstopili iz kluba in bi tako slovenska in hrvatska delegacija postala faktor brez pravega pomena.

Kruh opozicije je trd. Ofozicijonalnim strankam je pot posuta s trnjem in zato ne kaže, da bi slovenska delegacija se lahkomiselno ločila od svojih zaveznikov ni začelo opozicijo. Seveda, ako vlada do odločilnega tretrenotka ne pokaže, da hoče izpolniti zahteve slovenskega naroda, ako hoče ohraniti sedanje krivice, pod katerimi ječimo, potem seveda ne preostane drugo, kakor opozicija.

Politični pregled.

Državni zbor. — Prva seja je bila dne 17. t. m. Združene stranke obstrukcijonistov so koj začetkom seje začele z obstrukcijo in sicer so jo otvorile s tistim sredstvom, katero so za časa Badenija rabile šele koncem boja, z glasovanjem po imenih, Že ob 10. uri se je malone vsa obstrukcijska armada zbrala v pisarni predsednika dr. Fuchsa, da se oglasi za besedo. Ko je ob 11. uri dr. Fuchs otvoril sejo in začel s spominskem govorom umrlemu grofu Falkenhaynu, zapustila je levica demostrativno dvorano in se vrnila šele potem, ko je Fuchs končal svoj govor. Po naznanilu, kaj je vlada čez božične praznika ukrenila s § 14., so Funke in tovariši predlagali, naj se celo ministerstvo zaradi porabe § 14. obtoži potem pa interpelirali radi umora češkega vseučiliščnika Linharta v Pragi. Na to so prišle na vrsto peticije in in tu so Nemci začeli s predlaganjem glasovanja po imenih. O neki peticiji posl. Krumbholza je posl. Kaiser predlagal naj se glasuje imenoma o predlogu, da je peticijo ponatisniti v stenografičnem zapisniku. Desnica je glasovala za predlog, socijalisti, veleposestniki in antisemitje pa proti njemu. Slednjim je zaklical Wolf: Tudi brez vas nas je dovolj. Resel: Mi glasujemo, kakor hočemo. Drugo glasovanje po imenih je predlagal Böheim in sicer o neki peticiji, glede krošnjarstva. Po glasovanju se je dr. Lemisch oglasil s trditvijo, češ, da je glasovanje neveljavno, ker se ni čitalo ime posl. Grobelskega. Lemisch je predlagal, naj se sklene tajno sejo, v kateri se bo o tem razpravljalo, o njegovem predlogu pa naj se glasuje imenoma. Podpredsednik dr. Ferjančič je odgovoril, da je Lemischev predlog brezpremeten, ker je Grobelski sploh ni več poslanec. Tretje glasovanje po imenih je predlagal zopet Kaiser o neki peticiji posl. Viljema Pfeiferja. Na to je dr. Poiner, stavil predlog glede korekture imenika poslancev, katerega predloga pa dr. Ferjančič ni pripustil, na kar se je vršilo četrto glasovanje po imenih. Lemisch je grajal, da se v imeniku poslancev nahaja ime umrlega grofa Falkenhayna in je zahteval, naj se sklene dve uri trajajoča pavza, potem pa naj se otvori debata o predlogu, da je izdati nov imenik poslancev. Predsednik dr. Fuchs: Predlog je sicer smešen (velik hrup na levi strani) in ga je obžalovati, a na glasovanje ga vender dam. Zbornica je predlog, odklonila, na kar je dr. Fuchs naznanil konec seje. S tem pa seja še ni bila končana, kajti obstrukcija je prouzročila še debato v dnevnem redu prihodnje seje. Kaiser, Schönerer in Pergelt so zahtevali, naj se postavi na dnevni red prihodnje seje samo jedna točka ministerske obtožbe. Soc. dem. Riegler je zahteval, naj se pred predlogo o rekrutih postavi poročilo o odstranitvi časniškega kolka in naj se tiskovnemu odseku naroči, da pripravi dotično poročilo tekom 48 ur. Ko je še dr. Fuchs pojasnil, zakaj je zakon o rekrutih nujen in zakaj ga je kot prvo točko postavil na dnevni red, je zbornica odklonila vse protipredloge in odobrila po predsedniku nasvetovani dnevni red. S tem je bila seja končana.

Stranke in vlada. — Obstrukcijo v državnem zboru so začele samo nemški nacijonalci, nemška napredna stranka in Schönerer-janci, dočim so nemško liberalni veleposestniki antisemitje, Mauthnerjeva skupina in socijalni demokratje sodelovanje odklonili. Mej nemškimi strakami se poskuša doseči jedinstven program, zlasti glede narodnih točk, kar bo seveda jako težko izposlovati. Desnica je v očigled obstrukciji storila odločilen korak glede pojasnenja občnega položaja. Pozvala je vlado naj pojasni svoje namene za prihodnost in naj pove, če hoče vladati po načelih in po željah desnice ali ne.

Hrvatska. — Deželni zbor hrvatski je odklonil predlog glede združenja Dalmacije z Hrvatsko. V zadnji seji je načelnik združene opozicije baron Rukavina ostro prijel bana, očitajoč mu, da je Hrvatsko izdal Madjarom, da se je v Srbi zarotil proti Hrvatom in da zapravlja narodovo premoženje.

Ogerska. — Pogajanja med vlado in mej opozicijo kažejo, da se doseče končno vendar sporazumljenje. V bistvu gre samo se zato, da opozicija privoli v državnopravno priznanje nagodbe tudi za ta slučaj, ako se nagodba za Cislitvansko uveljavi s § 14., kar je v direktnem nasprotju z ogrsko ustavo. Ako se opozicija uda, potem odstopi ministerski predsednik baron Banffy in zajedno dobi opozicija garancije, da se bodo prihodnje volitve vršile brez vladnega pritiska.

Nemčija — Nemško državni zbor se bavi sedaj z novo vojaško prelogo. Nemčija hoče svojo vojsko znatno pomnožiti ter utemeljuje to s tem- da trovezne države vse skupaj nimajo tako velike vojske, kakor Rusija in Francija.

Srbija. — Dne 13. t. m. je Srbija praznovala stoletnico osvobojenja od turškega gospodstva. Razkralj Milan se pogaja s cerkvenimi oblastmi, da bi mu dovolila, adoptirati svojegu nezakonskega sina Hristić-a. Bivša Milan-ova ljubimska Artemizija Hristić. kateri je bil Milan obljubil zakon, se je s tem zadovoljila s pogojem, da se njen sin oficijelno prizna za prestolonaslednika.

Angleška in Francoska. — Angleška nadaljuje priprave za vojno in zajedno s tem rase tudi nasprostvo mej Anglijo in Francijo. Francozi ne morejo pozabiti svojega poraza v Fašodi. K temu pa so prišli še novi konflikti zaradi raznih kolonijalnih vprašanj. Obe državi te tudi trudita zagotoviti si za slučaj vojne nevtralnost Nemčije.

Oderuštvo.

Znani so različni načini oderuštva. Čuditi pa se je, da se ravno najgršemu načinu odiranje ne posvečuje nikaka pozornost. Ta način odiranja ne išče svojih žrtev med zdravimi, za delo sposobnimi ljudmi, išče jih med ljudmi, kateri so za delo nesposobni, med bolniki.

Znano je, kako cveto vse lekarne. Lekarnarstvo je monopol, število lekarnarjev je omejeno, in le malokdaj se primiri, da se to število pomnoži. Vzlic temu imajo lekarnarji pravico prodajati zdravila po monopolskih cenah. Te cene določuje posebna komisija, na katero imajo lekarnarji največji upliv, občinstvo pa ga nima prav nič. Privilegiji lekarnarjev so v zadnjih letih po-

stali taki, da se sme oficijelna taksa po vsi pravici imenovati oderuštvo z medikamenti.

Občinstvo misli pogostoma, da imajo lekarnarji samo pravico, medikamente same prodajati z velikanskim dobičkom, ne ve pa, kako jih lekarnarji odirajo z zaračunavanjem nečuvenih cen za posodo in s takso za delo. Lekarnar kupuje zdravila na debelo. Po oficijelni taksi ima pravico, da prodaja to blago za 50% dražje, kakor ga je sam kupil. To je že gotovo lep dobiček, a kdor misli, da se lekarnar s tem dobičkom zadovoljuje, se jako moti. Razen te cene za medikament sam zaračuna lekarnar pri vsakem medikamentu še nekaj oostotkov za preiskavo, za posode, v katerih medikamenti shranuje i. t. d. i. t. d. tako, da povprek proda medikament za celih 300% dražje, kakor ga je sam plačal. Pri nekaterih stvareh je dobiček še večji.

Cinkovo belilo prodaja drogist po 1 gld. 5 kr. klg. lekarnar pa po 20 gld. Hipermangansko kisli kali kupi lekarnar klg po 1 gld. 15 kr., prodaja pa klg. po 10 gld. Oglenokisli natron velja pri drogistu 20 kr., pri lekarnarju 2 gld. Grenko sol prodaja lekarnar po 1 gld. kupuje pa jo po 12 kr. Vaselin kupi lekarnar po 70 kr. prodaja ga po 3 gld.

Kemična industrija se je v zadnjih letih, posebno v Nemčiji, oprijela izdelovanja medicinalnih stvarij. Lekarnar jih dobiva iz tovarne popolnoma izgotovljene in nima druzega dela, kakor da jih prešteje in v škatljico dene. A kako jih prodaja? Železne pilule dobi klg. po 3 gld. torej ga velja komad eno desetinko krajcarja, prodaja pa komad po krajcarji in računa še deset krajcarjev za škatlico.

Najhujše pri tem pa ni cena medikamentov samih. Plačevati je tudi še posebno za vsako delo. Če lekarnar le prst premakne, mu mora za ta trud bolnik že takso plačati. Ako je treba kako stvar tehtati, plačati je dva in pol krajcarja, ako je stvar težka do deset centigramov. Če je pa težja, je plačati en krajcar. Ako je zdravilo sestavljeno in petih stvarij, se mora taksa za tehtanje od vsake stvari posebej plačati. Za kuhanje se računa 20 kr. za nalivanje $17^1/_2$, za razdeljevanje praškov na 10 vrečic 25 kr,, za mešanje raznih praškov 10 kr. in seveda je povrh še plačati takso za tehtanje.

Taksa za leto 1899 je uvedla novotarijo. Plačati je namreč pri vsakem medikamentu še 5 kr. dispenzacijske pristojbine za zavijanje kupljenih medikamentov.

Ako je medikament končno narejen, začne se zaračunavanje posode in ž njim novo odiranje. Bele steklenice, v katere gre do 50 gm., veljajo lekarnarja po $2^1/_2$ kr. a on jih prodaja po 6 kr., steklenice, v katere gre do 200 gm., kupuje po $3^1/_2$ kr., prodaja jih pa po 8 kr. Lončke za mazila kupuje po tri krajcarje, prodaja jih po $7^1/_2$ kr. Okrogle škatljice za praške kupuje po $1^1/_2$ kr. oziroma po 2 kr. in $3^1/_2$ kr. ter jih prodaja po 5, 6 oziroma $7^1/_2$ kr. Štirioglate škatljice za 6 praškov kupuje po 2 kr. in jih prodaja po 12 kr. Jednake škatljice za 12 praškov plačuje po 3 kr. in jih prodaja po 16 kr.

Z ozirom na to se ni čuditi, da včasih mej ceno medikamenta in mej ceno takse za delo in mej ceno posode velikansko nasprotje. Naj to dokažemo. Morfijski praški proti kašljanju obstoje iz 0·07 g. morfija in 5 g. sladkorja ter se razdele na 10 praškov. Lekarnar računa za morfij $2^1/_2$ kr., za sladkor $2^1/_2$ kr., za mešanje morfija in sladkorja, 10 kr. za razdelitev na 10 praškov 25 kr. za škatljico 16 kr. in tehtanje $3^1/_2$ kr. Medikament velja torej 5 kr., za delo in posodo pa je plačati $54^1/_2$ kr.

Drug vzgled. Tako imenovani čepki obstoje iz 0·1 g. opija in 20 g. kakao masla. To zaračuna lekarnar $14^1/_2$ kr., povrh pa še tehtanje 2 kr. za zmešanje mase 15 kr. za napravo čepkov 50 kr., za škatljico 16 kr. in dispenzacijske pristojbine 5 kr. za delo in za posodo zaračuna torej 88 kr., torej 6 krat več, kakor zdravilo samo.

To so vsekako kričeče razmere. Navedli bi lahko še mnogo izgledov v dokaz, da nismo nepravičeno rabili besede oderuštvo. Za sedaj naj zadostuje to. Pozivljamo poslance naj v tem oziru store svojo dolžnost.

Obrtnija.

Uzroki obrtniškega propada.

(Spisal M. Kunc.)

Ako hočemo zvedeti, katera sredstva bi bila umestna, da se vsaj zboljša današnji jako tužni položaj malega obrtnika, trebamo najprej poiskati vse uzroke, kateri so provzročili naš propad, kajti le potlej, če spoznamo te slučaje, nam bode moč, ukreniti kar je potrebno, da se mali obrtnik popolnoma ne uniči.

Zdravnikov nam v novejem času sicer ne manjka. Poklicani in nepoklicani hočejo osrečiti obrtnika; napravljajo se tudi raznovrstne postave, katere bi imele namen, služiti koristi obrtnikov, a vidimo zmiraj, da vsakemu koraku, kateri meri na bolje, sledita dva, katera uničita vse dobre namene prvega.

Ni treba na široko razkladati, da je razloček me obrtnikom prej in sedaj velikanski, katerega mlajši obrtniki še le od starejših zvemo. Marsikateri obrtnik, ki je že v letih, in ima od prejšnjih časov za svoj trud prihranjen užitek za starost, uskliknil je: Vesel sem, da sem star, kajti boriti se za vsakdanje življenje in še večinoma brez uspeha, kakor se morate vi mladi obrtniki, — to bi prsegalo mojo enerižjo. Tudi jaz bil sem mlad, — delavec brez premoženja, ko sem obrt pričel, a plačal sem za kupčijske prostore in stanovanje le desetake, a vi plačate stotake. Davek bil je majhen, da ga k sedanjemu še primerjati ni. Hrana dober kup in ljudje pošteni. Dobiček ni bil velik, a gotov, in kdor je imel pridne roke, trebal ni kapitala.

Tako je bilo. — Oglejmo si pa današnji položaj. Začetek obrti brez kapitala niti misliti ni. Draginja na vse strani — davki čedalje večji. Navada, delati na up tako občna, kakor pomanjkanje denarnega kredita, —

*

divja konkurenca tovarn kapitalistov in konfekcijonarjev nepremagljiva. To nam je zrcalo današnjega časa.

Reklo bi se pa, — kakor se je tudi že zgodilo: To so naravni posledki nove dobe. Temu se ni moč upirati. Obrtnik naj se uda v usodo in potrpežljivo naj čaka še kratek čas, ko bode tudi on polnil čete proletarijata.

Ko bi obrtni stan ne bil tako ogromen po svojem številu in bi ne uplival na vse kroge države, tudi propad stanu bi ne bil tako pogubonosen, kajti veliko obrtov je tako že zginilo, brez vsacega sledu: N. pr. tkalci, urarji krojači za ženske, deloma klobučarji i. t. d., mesto katerih dela zdaj le tovarna in se dotičniki pečajo le še s prodajo tovarniških izdelkov in popravljanjem starine. In gotovo je, da bode še maršikatera obrt šla rakovo pot.

Kakor se pa razmere predrugačijo, treba je obrtniku takoj v nove ideje se uživeti. Isto tako, kakor naj se brani propada, dokler more, — naj se pa tudi, ako je izguba neizgibljiva, precej poprime novih sredstev, da si tako vzdrži svoj delokrog.

Razločiti nam je treba torej:

1.) Naravne uzroke, izvirajoče iz predrugačenja produktivnik sredstev, in napredka vsled novih iznajdenosti.

2.) Nenaravne, torej izogibne uzroke, izvirajoče iz zanemarjenega obrtnega prava, — slabe gospodarske politike, nepravilnega nadvladanja kapitala, in — lastne malomarnosti.

Kar zadene uzrokov 1. dela, t. j. naravnih, gotovo je, da vsako naskakovanje obstoječih razmer je ne le neuspešno, temveč tudi brezumno in nazadjaško.

Časi, v katerih so obrtniki in delavci z uničenjem strojev poskušali pridobiti si prejšnjo veljavo, minuli so za zmiraj. — Isto tako pa tudi spozna današnji obrtnik, da nove iznajdbe, posebno stroji, splošno le koristijo in jih tudi sam kolikor le mogoče uporablja.

V tem slučaju se tedaj ne more nič odstraniti, kajti gotovo ne bode urar sam ur izdeloval, tkalec z lastno telesno močjo platna tkal, ker je vsak boj zoper naravne razmere zastonj.

Edino, kar v tej zadevi pomagati more, je, da obrtnik ve in more uporabljati tudi sam vse nove iznajdbe in stroje in da ne zaostaja za svojim časom.

Ves drugačen pa je drugi del uzrokov obrtniškega propada, in ti so nenaravni.

Določen boj za svojo pravo v teh slučajih ni le sveta dolžnost obrtnika, temveč siliga k temu navadni boj za obstanek, — za življenje.

V tem slučaju je veliko greha. Ne le da je država roke križem držala, ko se je na stroške delujočega in poštenega obrtniškega stanu šopiril kapitalist, kateri je brez vsega strokovnega znanja in brez vse pravice uničil tisoče in tisoče samostojnih obrtnikov, ki je uporabljal nevednost in lahkomišljenost obrtnika, kakor tudi občinstva v svoje sleparske namene in je v javno geslo spravil mesto poštenosti očitno nesolidnost in židovski kupčijski princip, ampak tudi obrtnik sam je zanemarjal svoje koristi. Obrtni izdelki, ustvarjeni nalašč v sleparijo, preplavili so žida s svojo mešanico, podrl obstanek obrtniku in ga ne le materijalno uničil, ampak tudi moralično oškodoval, Poprijel se je marsikteri obrtnik, prisiljen k temu, enacih sredstev, a ker mu je manjkalo židovske brezobzirnosti, propal je tudi tem načinom.

Kmetijstvo.

Kako je treba molzti.

Mogoče, da se bo slovenska gospodinja nekako čudno namuznila in se zaničljivo zasmejala, ko bo čitala naslov. Potrpi malo, počakaj, da vse prečitaš, potem šele izreči svojo sodbo. Mogoče je, da ti res pravilno molzeš, ali pomisli, koliko tvojih tovaršic tega ne razume. Pri neumestni molži pa se namolze manj pa še slabejega mleka, razven tega se tudi krave izpridijo, ali celo zbole prav po nepotrebnem na vimenu. Ako pa je vime bolno, tedaj izgubi krava mnogo mleka, da včasih se mleko posuši do čistega. Recimo za vzgled, da je vseh slovenskih deželah v okroglem številu 200.000 molznih krav.

Vzemimo dalje, da daje vsaka krava zaradi nepravilne molže na dan liter mleka manj, (kar ni preveč računjeno) kakor pri umni molži. Dnevni primankljaj bi torej znašal 200.000 litrov. Krave molzemo običajno po 10 mesecev, ali okroglo 300 dnij, torej se pogubi v enem letu 200.000 krat 300 je 60,000.000, t. j. 60 milijonov litrov mleka. To je le zaradi nepravilne molže, tu še ni zaračunjen primankljaj, ki nastane zavoljo bolezni v vimenu. Recimo, da velja vsak liter mleka 5 novčičev, kar gotovo ni preveč. Po naznačenem površnem računu izgubijo po nepotrebnem vse slovenske dežele v enem letu 60,000.000 krat 5 je 300,000.000 novčičev, ali 3 milijone goldinarjev, t. j. 6 milijonov kron. Zares lepa in precejšnja svotica.

Kolikokrat naj se molze? Izkušnje uče, da se namolze pri trikratni molži več in boljšega mleka, kakor pa pri dvakratni: Čim dajle ostane mleko v vimenu, tem manj tolstih snovij se nakaja v njem. O tem se lahko prepriča vsaka gospodinja na prav priprost način. Od večerne do jutranje molže preteče več časa, kakor pa od jutranje do opoldanske. Ako hočeš videti, katero mleko je mastnejše, stori kakor ti povem. Jutranje mleko deni v posebno posodo (latvico, a opoldansko v drugo in prepričaš se, da se je nabralo pri zadnlem še enkrat toliko smetane, kakor na prvem (jutranjem). Vselej moraš prav čisto pomolzti, kakor pravimo do zadnje kapljice. To je zaradi tega umestvo, ker je zadnje mleko mastneje in boljše, od prvega in ker se sicer mleko napravljajoči deli pokaze ter manj izločujejo. Da je zadnje mleko zares mastnejše in boljše, prepričaš se prav lahko. Krava ima pri čistem izmolzenju tri bokale mleka Deni prvič namolzeni bokal v posebno latvico, drugi bokal v drugo

posodo in s tretjim stori isto. Poglej drugi dan natanko vse tri posode, in videla boš, da se je nabralo v tretji posodi trikrat toliko, ali še več smetane, kakor v prvi, v drugi latvici boš našla več smetane kakor v prvi in manj, kakor v tretji. (Konec sledi.)

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

„Neboj se, dete, kogar Bog varuje, tisti ne pogine in ko bi se zemlja pogrezala. — Danes vodnik tako razsaja. Ne pomnim, da se kedaj tako razjezil. Nam ribičem nič ne stori. Mi ga častimo in pustimo v miru, ko zleze zapoletnega večera na breg in se suši. Niti ribičem, niti njih otrokom ne škoduje. Samo enkrat je škodoval. Povem ti to, da si pomniš. Za Patkom stala je pred leti ribarnica. Sedaj niti sledu ni o njej. Živel je tam, kakor pri nas starček z jedino hčerko. Hčeri pravili so Marina. Ponosna je bila ta Marina. Na kope mogla je šteti ženihe, kateri so prihajali v ribarnico. Toda Marina poigrala se je z vsakim nekaj časa, a ko je imela biti resnica, svatba, nasmejala se mu je v oči in pravila, da drug ženih na pateško Marino čaka. Prišel je drug, in zopet je bilo tako. In stari imel je veselje s svojo hčerko, da se zanjo tako potegujejo in da je ona tako izbira. Ljudje pa pravijo, da tisti navadno izbirek dobi, kdor dolgo izbira. Zali fantje, najbogateji v vsej okolici, vedeli so praviti, kako jih je zanorila Marina, bili so prè slepi in gluhi v ribarnici, ko so gledali v te oči, črne kakor oglje, paleče kakor najhuji plamen. Nekega večera sedela je Marina na bregu, spletala si lase v umetne kite, v lase vpletala krasne cvetice, katere ji je prinesel mladenič iz grajskega vrta. Niti opazila ni, da jo nekdo gleda in ko je povzdignila svoje oči, nagnila je glavico prvič pred mladeničem in prvič porudela. Ne vem, se je sramovala, ali kaj. Pa bil je to tudi mladenič! Takega še ni videla. Obraz mu je bil tako cvetel, oči le gorele, in lasje padali so mu do ramen. Niti povedati ni možno, kakšna je bila njih barva. Izpreminjala se je iz žoltega v plavo in iz plavega v zeleno. Kaj je bila najlepša suknja proti njegovi, zeleni kakor najlepši hrastovi list z robom iz najčistejšega zlata! In kaj, ko je začel govoriti! Dozdevalo se ji je, da igra godba v njegovih ustih. Oči bi izgubila na njem „Kako je lep“, ušlo je njenim rudečim ustnicam, toda le potihoma, in zopet nagnila je glavo in zopet porudela. v drugo pred mladeničem. — Tujec sedel je k njej in niti besede ni pregovoril, a Marina ni pobegnila in ko bi tudi hotela, ne bi mogla. Prikoval jo je. „Ali me imaš rada, Marina?“ je tiho zašepetal, tako sladko, kakor bi slavček žvrgolel in nagnil se je k ribičevi hčeri, da bi ji videl v oči. Dobro je videl, kako ji lice gori in se vzdigujejo njena prsa. „Ne poznam te!“ izvirilo se je njenim ustnicam. „Saj me ponaš“, zasmejal se je tujec in zopet bliže prisedel in jo pritisnil k sebi. „Greš-li z menoj!“ — „Veš, da grem do konca sveta s teboj.“ — „Pojdeš, Marina? Krasne imam palače, nobeden kralj na zemlji ni videl takšnih, še manje, da bival v njih Kristalne so in njih podlaga iz najdražjega mramorja, sobe iz zlata in srebra, z demanti posejane, z dragimi kameni, kakor z vodenimi kapljicami posute. Pojdeš, Marina moja?“— „Pojdem rekla sem uže“, je zašepetala in se stresla, v prvič so se ji kristalove palače in mramojeve podlage v njih dozdevale sumljive . . .

Toda na očeta počakam, brez njegovega dovoljenja.“—

„Saj dovoli, velika gospa postaneš, kraljica! — Vzameš i njega v svoje kraljestvo?“ — „I njega vzamem, obadva! zatrjeval je ženih. Zopet se je Marina stresla, kakor da jo lomi mrzlica. „Toda mrzlo je na tvoji prsih kakor led to hladi, je zašepetala. Vsaj ti ugasne ogen na tvojem licu, gorke neveste moje kraljestvo nestrpi! — Dekle se mu je hotelo izviti, a kakor z železnimi kleščami jo je objel in znova pritisnil na ledena prsa. — „Oče!“ kričala je Marina; toda ženih se je njenem strahu smejal. „Oče uže čakajo na svojo nevesto, v mojem dvoru pripravlja svatbeno postelj. Zaman ga kličeš. Pojdimo, zasmejal se je z nova, a bil je to le hudičevski smeh. In izginil je cvet raz ženihovo lice, oči zazelenele so kakor bršljin in takisto lasje, z hlač in s suknje kapala je voda. „Jezus Marija!“ kriknila je Marina in v istem hipu izginila pod vodo. — Za dveh dnij plavala sta na Ogrinih valovih dva mrliča: ribič z Marino. Oba sta nosila na vratu znak krempljev in po vsem telesu modre lise. Vodnik ju je zadušil. In ljudje so si pravili, da je Bog kaznoval starega ribiča, ker svoje hčere ni bolje vzgojil, po ponosno Marino pa je prišel gospodar vode. I jaz pravim tako. Pokopali so ju blizu ribarnice, kočo uničili, a novi ribič postavil si je bajto v vasi. — Pošten mora ribič biti in takisto njegova obitelj. Takemu nikdar vodnik ne škodi. Ne boj se, Voršilka, saj nisi kakor Marina, in tudi tvoj oče ni tak, kakor je bil bivši pateški ribič.

Zopet je zunaj nekaj zaropotalo, kakor bi se vsa drevesa valila proti ribarnici in zopet zašumele so vode tako strašno da, še huje nego preje.

„Oče, grozna noč je to“, bedovala je Voršilka. „Bog brani vse, katere je ta burja prehitela“, odgovoril je Rokos in priložil novo tresko, katero si je za zimo napravil iz spanja. Veselo zaplolal je plamenček, a takoj zopet kalil, kakor bi hotel ugasniti. V sobi vse tiho. Le stara, lesena ura nihala je neprestano in na ognjišču je je vselej, kadar je Rokos masten kosek priložil, ogenj živeje zaprasketal,

Rokos vzel je s police pilo, dleto in kladivo, prisedel bliže k luči in pričel delati. Izgotavljal je novo veslo.

Voršilka odprla je na kolenih veliko knjigo, pričela čitati molitev proti burji in vetrom, a oče ponavljal je za njo šepetaje vsako besedo. Ko je bila nemara v sredini, potrkal je nekdo na okno. Voršilka je nehala in stari ribič se je dvivnil, a ko je v drugo potrkalo, šel je odpirat. Hudobnežev se ni bal! Kaj bi tudi pri starem Rokosu pobrali? „Nekdo je v metanici zablodel!“ mislil je starček in odrinil leseni zapah. Pozni potnik stresal je s sebe pred vratmi sneg, bi je ves bel, kakor bi ga v moki valjali.

„Samo pojdite, prijatelj, i v veži morete to storiti, silil je ribič prišleca. Še prašal ni, kdo bi to bil, a uže je hitel k Voršilki in ji ukazal pripraviti mleka, urezati kos kruha, potem pa je hitel h gostu, ki je med tem v veži otresaval s sebe belo skorjo. A to ni bilo lahko. Sneg je na oblačilo zmrznil. „Pustite, le pustite, saj na peči itak mora raz oblačilo, smejal se je Rokos.

„Bog blagoslovi in pozdravi!“ izpregovoril je tujec odkrivši se, ko je prestopil prag. — „Bog daj — Bog“, odgovoril je ribič. „Pozdravljam vas, odložite plašč, položite ga na peč in sedite. To vam je danes dalo, kaj ne? To je vreme, kakšnega ne pomnim“, govoril je starček in mu ponujal stol, da bi sedel.

„Andrej“, kriknila je Voršilka in z jednim skokom bila pri njem, a takoj je zopet odskočila, sramuje se pred očetom.

„I pri moji veri, ti si to, dečko? Niti poznal ne bi te več, reče stari Rokos. Dolgo smo te čakali, toda danes ne, veruj, da ne. Kako si mogel svoje življenje tako lahkomiselno izpostaviti! — No, Voršilka, ali ga ne pozdraviš? Ne sramuj se mene, za priljudnost ni se treba nikomur sramovati.

S povešenimi očmi pristopila je deklica in mu dala roko. Močno, da bi kriknila, stisnil je mladenič njeno desnico, roka se mu je takoj porela, če se mu je tudi zanohtilo in prstov preje čutil ni. Rokos vzel mu je plašč z ramen, klobuk iz roke in oboje povesil nad peč.

„A zdaj sedi. In ti, Voršilka, prinesi mleka, da nekaj zavžije, in potem nama mora Andrej pripovedovati kje je tako dolgo tičal. Mislil sem uže, da ti je jedna iz med vaših deklet popletla glavo! . . . menil je ribič.

„Saj ni dolgo, kar sem postavila mleko k ognju in v tem času se niti lonec ni ogrel, med tem dam kaj drugega“, žvorgolela je Voršilka in hitela v vežo. Toda takoj bila je zopet v sobi s kruhom in surovim maslom na lesenem ploščeku.

„Dragi striček, sirota sem, danes sta dva tedna kar sem pokopal mater“, vzdihnil je mladenič, „veste da bi drugače preje tu bil.“ Solze so mu pristrigle govor.

„Tako, tako, dečko! To ni dobra novica, toda pomisli, da je bila to volja božja in laglje ti bode. Vem, kaj je to, dobro vem, nikdar tega ne pozabim in tudi ti ne“, skusil ga je starček tolažiti.

„Takoj v vinotoku pripravljal sem se na pot, brž ko sem pomogel materi spraviti oves in ječmen. Ko sem pomogel materi spraviti oves in ječmen. Ko smo kosili travo in jo spravili pod svisli, prihajal je nekakšen hud veter, jedva je prišla domov, legla je in od teh dob je ni bilo več s postelje. In sedaj nimam nobenega več, samo, samo . . . in jel je jokati.

„No, samo reci to . . . „samo vas in Voršilko.“ Ne jokaj dečko, to ti ne pomaga, raje pridno moli in to materi bolje pomore, saj te ni treba opominjati. Tvoja mati umrla je z zavestjo, da si je sina dobro vzgojila. Samo ne jokaj, veš, da pravijo, ako dete presilno za stariši toguje, ti ne morejo v grobu mirno spati. Pri nas imel bodeš drugo domovje.“

„Vso kočo najel je moj kum, ni bilo mogoče v njej ostati, tesno mi je tam bilo, da si niti misliti ne morete. — Pravil sem materi o vas in Voršilki, rada je poslušala, ako sem opisoval ribarnico o Pogorji, posebno ako je ležala brez spanja. Vso tukajšnjo krajino sem ji moral orisati in vam, striček, prinašam poslednji pozdrav od matere, Voršilki pa . . .“ Poslednjo besedo je le zašepetal.

Voršilka stala je pri ognju in skrbno prilagala, da bi mleko brž zavrelo. Niti besedica je ni všla, kar je Andrej pravil. In vedno, ako so plameni razsvetili njeno obličje, zastirala ga je s predpasnikom, otiraje solze z obraza. Le težko zadrževala je ihtenje.

„Le jej in umiri se“, silil je Rokos mladeniča, „kakor doma moraš pri nas biti, od srca ti privoščimo, dozdeva se mi, da si se nam tam nekako odtujil. No, saj se zopet privadiš.“

„Bog plati“, pravil je Andrej, ko si je otrl solze z rokavom, „tam, kjer sem bil opoludne, silili so me jesti, dali so mi še popotnico, dobri ljudje so tam. Ko je bil oče še živ in hodil na Češko žičarit, prenočevala sva vedno tam in oče moral je pripovedovati povedke Še sedaj nimam teka.“

„Verujem ti, verujem, ako srce boli, ni dosti slasti a malo juhe ti ne bode škodovalo, vsaj pogreješ se.“ Samo nekoliko žlic je Andrej pojedel, da bi ne rekli, ka božji dar zaničuje, in ko je Voršilka skledo odnesla, posedli so okoli luči, Rokos na klop pri peči, Voršilka nasproti in v sredini Andrej. Praviti jima je moral o poti, kje je prenočeval, kakšni ljudje so to bili in kakšne običaje so imeli. Rad je to poslušal Rokos, a Voršilka še raje. Niti očesa ni obrnila od Andreja. Danes se ji je videl drugačen, nego slednjič. Venec črnih las ki je obrobljal smedo lice, postal je gosteji, pod visokim, gladkim čelom svetile so jasne oči še živeje, toda solze silile so ji v lastne oči, kadar je v nje pogledala. Pravile so ji, kako je mladeniču pri srcu, če tudi je na vso moč to hotel prikrivati. Niti jedini smeh ni zaigral okrog njegovih ustnic. Dobremu otroku, ki je pred nekolikimi dnevi poslednjo grudo vrgli na materino rakev, se ne ljubi smejati, vsaj mu je nikdo ne more nadomeščati na svetu, beda, da nikdo! Mati drugače govori, drugače se smehlja svojemu sinčku. Kakor ona, tako ne more to nihče.

(Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebne vesti.** Nadvojvoda Jožef Ferdinand, stotnik pri kranjskem pešpolku št. 17., dobil je jednoleten dopust, da oskrbuje svoja posestva. — Štajerski dež. inžener Ivan Jaksche je imenovan zač. pristavom pri državni stavbni slnžbi na Kranjskem. — Odvetniški kandidat dr. Vladimir Foerster je imenovan deželnosodnim adjunktom v Ljubljani.

— **Odlikovanje.** Častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje sta dobila Primož Smukavec in Ant. Ravnik delavcu kranjske industrijalne družbe na Savi.

— **»Živ pokopan.«** Dne 15. t. m. je bil v Ljubljani pogreb uradnega sluge And. Udermana, o katerem je neumno ljudstvo govorilo, da še ni mrtev. To se je malo pred pogrebom zazdelo neki ženski, na kar so se različni ljudje trudili, da zopet obude v življenje mrliča. Prišedši z mrličem na pokopališče se mrlič ni pokopal, ampak prenesel v mrtvašnico, kjer ga je sodna komisija preiskala Mrlič je bil seveda mrtev.

— **Umestna uredba na železnicah.** Železniško ministerstvo je odredilo, da morajo želez. organi brezplačno sprejemati tudi večkratne brzojavke, v kraterih se povprašuje po izgubljenih predmetih mej vožnjo, doslej so morale stranke vse take brzojavke plačati po tarifu.

— **Zaznamek** dne 2. januvarija 1899. l. izžrebanih obveznic 4% deželnega kranjskega posojila, katerih glavinski zneski se bodo 1. julija 1899. l. v imenskej vrednosti izplačali: 10.000 gld. štv. 17, — 5.000 gld. štv. 58, 64. — 1.000 gld. štv. 38, 86, 123, 212, 310, 340, 362, 440, 442, 607, 634, 640, 653 789, 897, 978, 1154, 1193, 1210, 1237, 1279, 1393, 1397, 1431, 1451. 1520, 1589, 1712, 1793, 1799, 1938, 1946, 2117, 2154. — 100 gld. štv. 16, 34, 67, 123, 151, 221, 268, 314, 339, 427, 494, 564, 577, 595, 654, 673, 680, 686, 775, 784, 815, 831, 868, 883, 926, 946, 963, 999, 1024, 1080, 1148, 1213, 1224, 1290, 1359, 1372, 1378, 1390, 1398, 1417 1429, 1438, 1444, 1466, 1542, 1551, 1563, 1567, 1648, 1711, 1780, 1809, 1813, 1990, 2001, 2029, 2059, 2084, 2139, 2153, 2264, 2317, 2392, 2399, 2400, 2412, 2413, 2455, 2468, 2624, 2628, 2629, 2659, 2671, 2709, 2814, 2829, 2849, 2860, 2924, 2930, 2955, 2997. — Zaključek: Glavinska imenska vrednost: 83 komadov á 100 gld. = 8300 gld., 34 komadov á 1000 gld. = 34.000 gld., 2 komada á 5000 gld. = 10.000 gld. 1 komad á 10.000 = 10.000 gld., skupaj 120 komadov = 62.300 gld. av. v. = Navadne obveznice izžrebane z glavinskimi zneski v imenski vrednosti, bode kranjska dežl. blagajnica v Ljubljani izplačevala omenjenega dne držaje se dotičnih veljavnih predpisov. = Dalje se še omenja, da se bodo izžrebane obveznice. kakor tudi kuponi 3 mesce pred zapadlim rokom izplačevale proti 4% eskomptni pristojbini. = Deželni odbor kraujski Ljubljana 2. januv. 1899. l. Deželni glavar: pl. Detela.

— **Nov odvetnik.** V Mariboru se je slovenski rodoljub dr. Ivan Glaser naselil kot odvetnik.

— **V Sapu pri Šmariji** je neznan tat urarju Francu Košaku iz stanovanja ukradel 15 srebrnih ur.

— **Umrl** je v soboto 14. t. m. v Mekinjah pri Kamniku veleposestnik in tovarnar Alojzij Praschniker. Pokojnik si je pridobil mnogo zaslug za mesto Kamnik,

— **Osebno postajališče Ponikve** na Dolenjski železnici se je otvorilo dne 15. t. m.

— **Milijonarja na Kranjskem.** Statistični izkaz o osebni dohodarini svedoči, da je v Avstriji 255 mož, katerih letni dohodek presega 100 000 gld. Na Kranjskem sta le dva milijonarja, ki plačujeta povprečno po 5300 gld. davka od svojih dogodkov. Oba stanujeta zunaj Ljubljane. V Ljubljani sta dva „skoraj-milijonarja,“ zdravnik dr. Mader in tovarnar Samassa, katera dva plačujeta največjo osebno dohodarino.

— **Železnica Gorica-Ajdovščina.** Politični obhod in razlastitvena obravnava za nameravano krajevno železnico od Gorice do Ajdovščine se je vršil dne 19. t. m. in sicer glede proge od Sela čez Cesto do Ajdovščine oziroma do Ustja.

— **V okrajni šolski svet v Postojni** je bil na mesto pokojnega Mateja Lavrenčiča od dež. odbora izvoljen grajščak v Lozah pri Vipavi Karol Majer.

— **Častno občinstvo** Občinski odbor v Predosljah je izvolil ondotnega župnika č. g. Kerčona v priznanje mnogih njegovih zaslug svojim častnim občanom.

— **Vsaslovenska delavska slavnost** bo dne 28. maja t. l. v Ljubljani. Udeleže se je krščansko-socijalni delavci.

— **Shod v Radečah.** Posl. dr. Krek je dne 15. t. m. imel v Radečah shod volilcev, na katerem je poročal o delovanju drž. zbora.

— **Jubilejni darovi družbi sv. Cirila in Metoda.** Poslali so dalje: Podružnica za Kotmaro Ves 10 gld. katere je nabralo od Mohorjanov č. g. župnik Vintar v Biliči Vesi. — G. Jak. Meško v Juršincih 9 gld — Podružnica „Poljanska dolina“ po č. g. župniku J. Ramovšu 20 gld. — Podružnica v Št Petru na Pivki 70 gld. — Po gospej Leopoldini Šavnik-ovi v Kranju zbirko 30 gld. — Iz Postojne na račun g. žnpnika Venediga v Ormožu 20 kr. — Slavna okrajna posojilnica v Krškem 5 gld. — Podružnica v Konjicah 37 gld. — G. Franc Kralj iz Loke pri Mengšu 11 gld. — G. J. Perdan. veletržec in zalagatelj Cirilskih vžigalic v Ljubljani. 100 gld. — Literarni klub v Ljutomeru 2 gld. — Ženska podružnica v Kamniku po tajnici gospodični M. Vremšak 71 gld. — Večerni zaslužek portirja v Celju 1 gld. 10 kr. — Podružnica za Celovec in okolico po č. g. stolnem kapelanu Jos. Hribarju 42 gld. 70 kr. — Slavno upravništvo „Slovenskega Lista“ 5 gld. 84 kr. — Moška podružnica v Gorici po č. g. dr. A. Gregorčiču 16 gld. — G. Rajko Arce v Ljubljani na željo g. Vladimirja Jelovšeka, pesnika Simfonij, 5 gld. — G. Karol Fabijani v Kranju za odkup od novoletnih voščil 50 kr. — G. Dragotin Ljudevit Vrhničan 1 gld. — Moška podružnica v Ribnici po č. g. kapelanu J. Volcu 26. gld. — Ženska podružnica v Kobaridu po gospej Karolini Gruntar 34 gld. 70 kr. — Gosp. Fran Lavtižar. učitelj v Kamni Gorici 1 gld. mesečnih doneskov. — Ženska podružnica v Sežani 146 gld. 50 kr. — G. dr. K. Janežič v Volovskem za novo leto 5 gld. — Podružnica v Gorjah 20 gld. in sicer 5 gld. od ondotnih Mohorjanov, 15 gld. pa od slov. katol. pol društva za radovljiiški okraj. — Moška podružnica v Starem Trgu pri Ložu 112 gld. 20 kr. — Podružnica v Cerkljah po g. blagajniku Hočevarju 22 gld. — Slavno uredništvo „Slovenca“ zbirko 6 gld. 20 kr. — Moška podružnica v Kamniku novoletnih daril 9. gld. 50 kr. in sicer je darovala vesela družba v gostilni gosp. Jos. Kende 4 gld. gg. Jos. Močnik, Fr. Regally in Fran Stele po 1 gld., gg. Jvan Lorber, Jvan Mesner, Leop. Primožič, Jos. Sadnikar in Božidar Žnidaršič po 50 kr. — G. Fran Rohret v Radovljici nabral v veseli družbi 2 gld. 16 kr. — Gosp. Ant. Žnidaršič iz Ilirske Bistrice poslal 8 gld 20 kr. iz Čitalnične pušice in svoto, nabrano po gdč. Miciki Brinšekovi. — Iz Ribnice po č. g. Volcu 1 gld. 51 kr., daroval je g. Fran Fajdiga iz Sodražice 1 gld. in bumfarji ribniški 51 kr. — Šentjakobski Mohorjani v Ljubljani po č g. dr. Pečjaku 6 gld. 15 kr. — Prisršna hvala! Slovenska požrtvovalnost naj lepe sadove prinaša tudi v novem letu.

Blagajništvo družbe sv Cirila in Metoda.

— **Nesreča.** Dne 14. t. m. je ljubljanski izvošček Miha Pukelstein, vozeč z Iga v Ljubljano, padel z voza v jarek in se v njem zadušil.

— **Osrednji komisiji za umetne in zgodovinske spomenike** je dne 30. decembra predložil dr. Mantnani več zanimih fotografij iz cerkve sv. Lucije v Dražgošah ter o njih komisiji poročal.

— **Celovški občinski zastop** je sklenil, da bode v v prihodnje sprejemal v občinsko družbo samo prosilce nemške narodnosti. Upamo, da vlada ta nezakoniti sklep razveljavi.

— **Nova šola.** V Postojini bodo zidali novo ljudsko šolo. Stroški bodo znasali 50.000 gld.

— **Železniški minister na Primorskem.** Minoli teden se je mudil želez. minister Witek na Primorskem in si je ogledal progo, po kateri naj bi tekla predelska železnica od Gorice do Trsta.

— **Cigani** so te dni vlomili pri trgovcu Sitarju v Toplicah in pokradli veliko blaga in nekaj denarja.

— **Zaprta šola.** V Št. Petru na Notranjskem so šolo za nekaj časa zaprli, ker se je mej otroci razširila nalezljiva bolezen.

— **Požari.** V Št. Vidu na Dolenjskem je gorelo v šoli. Škode ni dosti, a nevarnost je bila velika. In vender se ljudstvo upira napravi vodovoda. V Suhorjah je gorelo pri Jakobu Šproharju. Škode je nad 1000 gld.

— **Tatvina.** V noči od 10. na 11. t. m. so neznani tatovi vlomili pri Fr. Slibarju v Selcih ter ukradli do 250 gld. denarja, mej drugim tudi več starih tolarjev.

— **Umor.** Mej Krko in Lučmi so cigani dne 9. t. m. pri belem dnevu napadli tri kmetske može. Jenega se ranili, tretjega, Martina Novljana iz M. Loke pa ubili in oropali Jednaga roparskih morilcev, cigana Šimna Helda, ki je lani ušel iz prisilne delavnice, so ujeli in zaprli. Ta ciganska druhal je tudi v drugih krajih napadäla ljudi. Kaj se ne da nič storiti, da se ubogi kmet reši ciganske nadloge?

— **Zgodovinsko drevo.** V okolici glavnega mesta Meksike se je doslej nahajala velikanska cipresa, o kateri se govori, da je pod njo l. 1520 počival španski vojskovodja Fernando Kortez. Že popotniki iz preteklih stoletij poročajo, da je to največje in najmočnejše drevo na svetu. Sedaj je zlobna roka že trhleno drevo užgalo, da je do tal zgorelo.

— **Kuga.** Lansko leto je v Indiji razsajala kuga in je tam vsled nje več tisoč ljudij pomrlo. Sedaj se je kuga pojavila tudi na afriškem otoku Madagaskar, kateri je last Francije. Mej obolelimi je tudi nekaj Evropejcev.

— **V Italiji zmrznili** so ponoči 16. t. m. poleg Neapolja 3 ljudje. To je pač naravnost neverjetno, da bi bilo v solčni Italiji mrzlejše kakor pri nas mej Alpami.

— **Palača dožev v Benetkah** se podira. Minister Baccielli je odredil takoj, da prevzame slavni italijanski arhitekt Boito restavracijo te zgodovinsko preznamenite palače, ki je tudi mej najkrasnejšimi stavbami na svetu.

— **Poneveril in pobegnil** je blagajnik filijalke Como nacijonalne banke v Rimu. Seboj je odnesel 70.000 lir.

— **Stara papiga.** Princezinja Wales, soproga angleškega prestolonaslednika, ima papigo, katera je stara že do 200 let, a še vedno vesela in dobre volje. L. 1783. je angleški minister Pitt, kupil papigo od necega posestnika, v čigar hiši je bila že dolgo let, in jo l. 1800 podaril kralju Juriju III. Papiga je isredno krasna.

— **Nesebična prošnja.** Iz Beligrada se nam piše: „Kakor takajšnje Beogradske Novine“ poročajo, prišel je pred nekoliko dnevi k sodišču prve vrste kmet Aleksa Vukovic. Oddal je prošnjo, v katerej uljudno prosi sodni dvor, da bi ga usmrtili. Sodniki so smatrali prosilca, da je norec, Vuković pa je sam povedal, da ni nikakor na umu bolan, ampak ubog in da ne more najti nobenega dela, zatorej se je namenil umreti. Kmet je mislil, da morajo vsakega usmrtiti, kdor pri sodišču za smrt prosi. Konečno razlože sodniki kmetu, da nemorejo njegovi želji ustreči. Pot je ubogemu kmetu do sodišča tudi nekaj koristila. Sodniki so nabrali malo svotico denarja skupaj za ubogega kmeta, za kar se je srčno zahvalil ter potem zapustil sodišče.

— **Prenočišča v Parizu.** Ako dobe dobrodelna prenočišča v Parizu 10 milijonov, katere jim je zapustila lepa Kanadkinja Miss Heddle, bodo število stanovanja petrebujočih, katerih je zdaj blizo tisoč. lahko potrojili. Tudi tako bo samo malemu številz ubogim in bednim pomagano. Drugih prostih prenočišč ni, kakor pod mosti, v novih nestraženih poslopij. Kdo našteje cena prenočišča, katera so v dostih delih mesta kjer se lahko za par krajcarjev spi. Dobe se hiše, v katerih se spi „na vrveh“, (coucher à la corde), ker vrste na slami ležečih se ločijo z razpetimi vrvmi. V bližini velike dvorane morajo ljudje v njej delujuči precej zgodaj vstajati. Pred vrati prenočišč čakajo že ubožčki, kateri se hočejo še v gorkih posteljih gretl in malo zaspati. Ti so se do 2 ure po noči vlačili po ulicah pri mrazi in vetru. Plačajo le po dva ali tri krajcarje, prejšnji pa po 4 ali 6. Spe dva po dva v eni postelji, katere čistost si je lahko predstaviti. Samo ob sebi je rezumno, da je soba tako natlačena, da se komaj skozi pride. V bližini dvoran prenočuje neki hišni posestnik za 20 centim. t. j. 4 krajcarje, uboge ljudij, potem da še vsakemu vročo juho Ime stoji nad vrati o neki svetilki zapisano. Seveda jih ne povabi na postelje, ampak njegovi gostje sede in leže na klopeh in na tleh, na stopnicah in v vežah, od kleti do podstrešja, tako da lahko v tej hiši 700 oseb spi in še pri tem ima gospodar lep dobiček.

— **To znajo.** Občine Radoslavci, Godomerci, Malanedelja, Moravci in krajni šolski svet pri Malinedelji so večkrat zaporedoma vložile prošnjo za slovenske napise pri c. kr. poštnem uradu Malanedelja. Visoko c. kr. ministerstvo je zaukazalo c. kr. poštnem in brzojavnemu ravnateljstvu v Gradcu naj se prošnja usliši; in ravnateljstvo je res že l. 1896. naznanilo županstvu v Radoslavcih, da se bo prošnji ugodilo, kadar bo postal tedanji poštni pečat neraben. Pred nekolikimi dnevi pa se je poslal ondotnemu poštnemu uradu novi pečat, a samo z nemškim napisom, Namesto da bi c. kr. trgovinskega ministerstva ukaz poštno ravnateljstvo izvršilo in da bi rešilo svojo obljubo, je na ta način zakrivilo le popolnoma opravičeno vznemirjenje med slovenskim prešivalstvom.

— **Nevidna opica.** Ker je postavilo radoslovje trditev da se vrši razvoj živalstva in rastlinstva pod težo zunajne potrebe in živali kot rastline uprav podobo in obraz prevzamejo katerih so potrebovali, da si v bitki življenje ohranijo, bi se moralo za vsako žival i rastlino dokazati, zakaj je baš tisti prikaz dobila. Glede velikega števila živalij i rastlin, je to že dakazana. Da se to prepogostoma zgoditi ni moglo, zdi se, da je na tem ležeče, da je nam sorazmerno malokrat mogoče domače in naravne razmere spoznavati, pod katerimi dotična stvar živi in s katero bi morala naravno strinjati Razvideno priliko nam daje zato Guereza — opica. Ta najlepša vseh opic nosi na obeh straneh svojega črnega telesa nekako belo mantiljo (ženski plašček), katera obstoji iz dolgih svilnatih las. Nedavno opazoval je žival živaloslovec Gregory v njenih naravnih prebivališčih, v luknjah gore. Kilimandžaro, in našel je, da ta opica tam na črnikastth drevesih žive, od katerih vise dolge svilni ednake pletenice. Tako je Gnereza, ako je na tem drevesu, neviden, ker se ne more razločevati od drevesa. Iz tega se lahko razjasni njena obleka, taka je, da se žival svojim sovražnikom zamore skriti. Na ta razlog ne bi nihče prišel, če ni Gregory opice v njenem naravnem stanovališču videl.

— **Ako žena hlače nosi.** Lansko jesen je v nekem nemškem mestu mudil cirkus, pri katerem je bil angažirau

znamenit Kloson. Ta je bil jako omikan človek in si je znal pridobiti vstop v razne boljše hiše, samo z denarjem ni znal varčevati. Pred odhodom je nekega zasebnika, s katerim je mnogo občeval in od katerega si je pred odhodom izposodil 100 gld. rekši, da jih vrne v 14. dneh. Ko so ti dnevi pretekli, denarja pa le ni bilo, imel je nesrečni zasebnik-upnik pravi pekel doma. Žena njegova, jedna tistih krutih žensk, ki nosijo hlače, mu je izposojeni stotak vsakdan tisočkrat očitala. Mož je že mislil, da se mora ustreliti, a predno je storil ta obupni korak, je na drug način poskusil, zagotoviti si domači mir. Poslal je svojemu dolžniku še 100 gld. in ga prosil naj mu ta stotak s pošto pošlje nazaj. Ko je prišla nakaznica začel se je zopet dirindaj. Zdaj pa se je ženi ubogi Kloson smilil. Menila je, da ga je mož z grožnjami prisilil, da vrne denar. In žena je moža naposled prisilila, da „vrne“ Klosonu ta drugi stotak in je sama nesla denar na pošto. Mož se je moral molče udati „zaradi ljubega miru.“ Klosona pa je vrnjeni stotak tako presenetil, da ga je še tisto noč zapravil.

— **Stara mamica še meni** je geslo letošnje Kathreinerjeve slike. Ta tvrdka, ki je danes znana po vsem svetu, nam podaja že celo vrsto let za novo leto plakatno sliko, ki je vedno bolj draženstvo in prikupljivo sestavljena. Občinstvo jo vselej težko pričakuje in je ob jednem tako prijetno iznenadeno, da proti koncu leta že po prodajalnicah poprašuje: „Kaj nam pa prinese Kathreiner za novo leto?“ Vprašanje je pač opravičeno, kajti vedno težje je prodajati kaj novega in izvirnega za priporočanje Kathreiner-Kneippove sladne kave. In vender se to omenjeni tvrdki vedno posreči. Letošnja slika z imenovanim geslom nam kaže prijazno se smehljajočo mamico, ki je ravno prav zadovoljno sedla k popoldanski kavi, ko prihiti viharno mali vnuk najbrže z vrta, z rudečim jabolkom v žepu, in zahteva s prav zapeljivim smehljanjem istotako svojo porcijo kave: „Stara mamica še meni!“ Pogled stare mamice, dobrovoljni, prijazni izraz na častitljivem obličju kaže notranji čut in razumnost gotovo odličnega umetnika, ki je izvršil to prikupljivo podobo katera je jako obogatila našo „cestno galerijo slik“, in katera objednem najbolj priporoča stvar samo, Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Za bolne na pljučah, vratu, krhlju in nadušljivem!

Kdor hoče svojo bolezen na pljučah ali vratu ali naduha, tudi vže zastarela, enkrat za vselej zgubiti, naj pije

čaj za kronične plučne in vratne bolezni

od A. Wolffskij. — Tisoče zahvalnih pisem za čudovito moč tega čaja so na razpolago. — 1 zaboj za dva dni stane 75 kr. — Brožure se pošljejo zastonj. Samo pravi čaj se dobiva pri

A. Wolffskij, Berlin Nr. 37

Weissenburgstrasse 79.

Št. 46.209

Prodaja smeti!

Mestni magistrat ljubljanski prodaja smeti, ki so nakopičene na senožeti pod **Tivolijem,** ob **Dolenjski cesti** pod **zelenim hribom** in ob **Kravji poti v Trnovem.**

Pogoji prodaje izvedo se pri **mestnem komisarjatu** ob navadnih uradnih urah.

Magistrat dež. stolnega mesta Ljubljane,

dné 17. januvarja 1899.

Godba! Novo!

Trobentna ustna harmonika.

(Najnovejša velikanska iznajdba!) Skozi tako **izvrstno** narejeno trobentno-zvonkno-cev je glas **čudovito glasan** in **velikanskega utisa!** Vse dosedajno dalje presegajoč. Vsaki igralec na harmonika je vsled te **novosti razveseljen!** Posebno **ff. glasovi,** dvoglasni so **dolgotrajni.** Predejano je temu krasnemu glasilu **šolo,** po kateri **vsakteri takoj** najlepše koračnice, plese, pesni itd. igra. — **Časovna zabava** v dolgih večerih! **Za najlepše božično darile najbolj priporočljivo!** Cena z šolo, zabojem in pošto le **2** gld. **85** kr. Razpošilja se proti gotovini ali z poštnim povzetjem. Naslov naj bo **natančen.**

Oscar Eisenschmidt,

Musikinstrum.-Versandt-Export, Prag, Goldschmidgasse 4.

Loterijske srečke

V Lincu dne 14. januvarja t. l.: 1, 45, 30, 42, 47.
V Trstu dne 14. januvarja t. l.: 72, 80, 86, 7, 70.
V Pragi dne 18. januvarija t. l.: 76, 9, 28, 57, 20.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 6. januvarja 1898. Pšenica gl. 10.80kr. rž gl. 8.50 kr., ječmen gl. 7.— kr., oves gl. 6.25 kr. ajda gld. 8.25 kr., proso gld. 7.75 kr., turšica gld. 5.65 kr. leča gld. 12.— kr., grah gld. 8.— kr., fižol gld. 10·— kr Vse cene veljajo za 100 kgr.)

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani na Bregu št. 12

se priporoča sl. občinstvu v zvršitev vsih tiskarskih del, kot: **knjige, brošure, okrožnice, naslove na pisma, pisma, kuverte, račune, vizitnice, cenike, jedilne liste, programe za veselice, naznanila** (plakate), itd. itd.

Tudi izvršuje edina v Ljubljani **litografiška dela v eni ali večih barvah.**

Vse po najnižji ceni okusno in hitro.

V zalogi ima mnogo **knjig za mladino** ter razne **muzikalije.**

Cenik se pošlje zastonj in poštnine prosto.

Zahvale!

Spoštovani gospod!

Zahvaljam Vas, da sté mi poslali tako izvrstno zdravilo proti kašlju in prsni bolezni. Porabil sem jedno steklenico trpotćevega soka, kašelj in prsna bolezen mi je skoro prenehala. Pošljite mi takoj še tri steklenice Vašega izvrstnega trpotćevega soka, a zraven še tudi 2 zavitka čaja proti kašlju. Z velespoštovanjem

Vaš hvaležni
JAKOB SUPPAN.
V Divači, 19. oktobra 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich Saft), kateri deluje tako izvrstno proti kašlju, prsnim boječinam, hripavati, težkemu dihanju pa tudi za stare bolezni, dobiva se vedno svež v lekarni pri Zrinjskem, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Naj pazi vsakdo na varnostno znamka, ker samo tisti trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena steklenici trpotčevega soka s točnim navodilom je 75 kr.

Razven trpotčevega soka je dobro rabiti proti kašlju tudi planinski čaj.

Cena jednega zavitka planinskega čaja proti kašlju je s točno pošiljatvijo 35 kr.

Oboje se pošilja vsak dan po poštnem povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Cénjeni gospod lekârnik!

Pred kratkim časom sem naročil od Vas jedno stéklenico krepilnih švedskih kapljie, naredile so meni in mojim znancem tako dobro, da Vas moram za to dobro zdravilo nájtopleje zahvaliti. Blagovolite mi za moje znance še tri steklenice po 80 kr. po poštnem povzetju poslati.

S spoštovanjem
VID ZANIĆ.
Modruš, dne 26. maja 1898.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želodčnim bolečinam, popravljajo prebavljenje, čistijo kri, krepijo želodec. Po teh kapljicah izginejo vse želodčne in črevesne bolezni, a dobi se dober apetit.

Paziti je treba na varnostno znamko, ker samo tiste švedske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena jedne steklenice krepilnih švedskih kapljic s točnim navodilom je 80 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček 20 krajcarjev.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, katere znašajo 5 gld. in več, se pošiljajo poštnine prosto.

Zelo spoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesce vsled trganja in bolečin v kosteh. Precej, ko je začela rabiti Vaše »mazilo proti kostnim bolečinam« je vstala že čez tri dni, in danes hvala Bogu, hodi. Zahvaljujoč se Vam za to izvanredno mazilo ostajam

pokoren sluga
Bartol Lisički.
Strmec pri Stulici, 22. aprila 1898.

Mazilo proti kostnim bolečinam (Fluid) je prav dobro zdravilo proti trganju in zbodanju v kosteh, protinu, bolečinam v križu, proti prehlajenju, pri prepihu i. t. d. Mazilo krepi oslabele žile in krepi stare ljudi, ki trpijo slabost na nogah.

Vsaka steklenica mora imeti varnostno znamko t. j. sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega hrvatskega bana, ker samo tisto mazilo je iz moje lekarne, ki nosi to varnostno znamko na steklenici.

Cena jedne steklenice mazila proti kostnim bolečinam s točnim navodilom je 75 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.